

BỘ Y TẾ

HƯỚNG DẪN
QUY TRÌNH KỸ THUẬT
KHÁM BỆNH, CHỮA BỆNH
CHUYÊN NGÀNH NHÂN KHOA

*(Ban hành kèm theo Quyết định số 3906/QĐ-BYT
ngày 12 tháng 10 năm 2012 của Bộ trưởng Bộ Y tế)*

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC
Hà Nội - 2012

QUYẾT ĐỊNH

**Về việc ban hành Hướng dẫn Quy trình kỹ thuật
khám bệnh, chữa bệnh chuyên ngành Nhân khoa**

BỘ TRƯỞNG BỘ Y TẾ

Căn cứ Nghị định số 188/2007/NĐ-CP ngày 27 tháng 12 năm 2007 và Nghị định số 22/2010/NĐ-CP ngày 09/3/2010 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Y tế;

Căn cứ Biên bản họp ngày 25/4/2012 của Hội đồng nghiệm thu Hướng dẫn Quy trình kỹ thuật khám bệnh, chữa bệnh chuyên ngành Nhân khoa của Bộ Y tế;

Theo đề nghị của Cục trưởng Cục Quản lý Khám, chữa bệnh.

QUYẾT ĐỊNH

Điều 1. Ban hành kèm theo Quyết định này 89 Hướng dẫn Quy trình kỹ thuật khám bệnh, chữa bệnh chuyên ngành Nhân khoa.

Điều 2. Các Hướng dẫn Quy trình kỹ thuật khám bệnh, chữa bệnh chuyên ngành Nhân khoa này áp dụng cho tất cả các cơ sở khám bệnh, chữa bệnh có đủ điều kiện thực hiện theo quy định hiện hành.

Điều 3. Quyết định này có hiệu lực từ ngày ký và ban hành.

Điều 4. Các Ông, Bà: Chánh Văn phòng Bộ, Cục trưởng Cục Quản lý Khám, chữa bệnh, Chánh thanh tra Bộ; các Vụ trưởng, Cục trưởng các Vụ, Cục của Bộ Y tế; Giám đốc các Bệnh viện, Viện có giường trực thuộc Bộ Y tế, Giám đốc Sở Y tế các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương; Thủ trưởng Y tế các Bộ, ngành và Thủ trưởng các đơn vị có liên quan chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.

Nơi nhận

- Như Điều 4;
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Lưu: VT, KCB.

KT. BỘ TRƯỞNG

THỨ TRƯỞNG

Đã ký

Nguyễn Thị Xuyên

LỜI NÓI ĐẦU

Bộ Y tế đã xây dựng và ban hành Hướng dẫn Quy trình kỹ thuật bệnh viện tập I (năm 1999), tập II (năm 2000) và tập III (năm 2005), các quy trình kỹ thuật đó là quy chuẩn về quy trình thực hiện các kỹ thuật trong khám, chữa bệnh.

Tuy nhiên, trong những năm gần đây khoa học công nghệ trên thế giới phát triển rất mạnh, trong đó có các kỹ thuật công nghệ phục vụ cho ngành y tế trong việc khám bệnh, điều trị, theo dõi và chăm sóc người bệnh. Nhiều kỹ thuật, phương pháp trong khám bệnh, chữa bệnh đã được cải tiến, phát minh, nhiều quy trình kỹ thuật chuyên môn trong khám bệnh, chữa bệnh đã có những thay đổi về mặt nhận thức cũng như về mặt kỹ thuật.

Nhằm cập nhật, bổ sung và chuẩn hóa các tiến bộ mới về số lượng và chất lượng kỹ thuật trong khám bệnh, chữa bệnh, Bộ trưởng Bộ Y tế đã thành lập Ban Chỉ đạo xây dựng quy trình kỹ thuật trong khám bệnh, chữa bệnh do Lãnh đạo Bộ Y tế làm Trưởng ban. Trên cơ sở đó Bộ Y tế có các Quyết định thành lập các Hội đồng biên soạn Quy trình kỹ thuật trong khám, chữa bệnh theo các chuyên khoa, chuyên ngành mà Chủ tịch Hội đồng là Giám đốc các Bệnh viện chuyên khoa, đa khoa hoặc các chuyên gia hàng đầu của Việt Nam. Các Hội đồng phân công các Giáo sư, Phó Giáo sư, Tiến sĩ, Bác sĩ chuyên khoa theo chuyên khoa sâu biên soạn các nhóm quy trình kỹ thuật. Mỗi quy trình kỹ thuật đều được tham khảo các tài liệu trong nước, nước ngoài và chia sẻ kinh nghiệm của các đồng nghiệp thuộc chuyên khoa, chuyên ngành. Việc hoàn chỉnh mỗi quy trình kỹ thuật cũng tuân theo quy trình chặt chẽ bởi các Hội đồng khoa học cấp bệnh viện và các Hội đồng nghiệm thu của chuyên khoa đó do Bộ Y tế thành lập. Mỗi quy trình kỹ thuật trong khám bệnh, chữa bệnh đảm bảo được nguyên tắc ngắn gọn, đầy đủ, khoa học và theo một thể thức thống nhất.

Quy trình kỹ thuật trong khám bệnh, chữa bệnh là tài liệu hướng dẫn chuyên môn kỹ thuật, là cơ sở pháp lý để thực hiện tại các cơ sở khám bệnh, chữa bệnh trong toàn quốc được phép thực hiện kỹ thuật đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt theo quy định của Luật khám bệnh, chữa bệnh đồng thời cũng là cơ sở để xây dựng giá dịch vụ kỹ thuật, phân loại phẫu thuật, thủ thuật và những nội dung liên quan khác. Do số lượng danh mục kỹ thuật trong khám bệnh, chữa bệnh rất lớn mà mỗi quy trình kỹ thuật trong khám, chữa bệnh từ khi biên soạn đến khi Quyết định ban hành chứa đựng nhiều yếu tố, điều kiện nghiêm ngặt nên trong một thời gian ngắn không thể xây dựng, biên soạn và ban hành đầy đủ các quy trình thuật. Bộ Y tế sẽ Quyết định ban hành những quy trình kỹ thuật trong khám bệnh, chữa bệnh cơ bản, phổ biến theo từng chuyên khoa, chuyên ngành và tiếp tục ban hành bổ sung những quy trình kỹ thuật đối với mỗi chuyên khoa, chuyên ngành nhằm đảm bảo sự đầy đủ theo Danh mục kỹ thuật trong khám bệnh, chữa bệnh.

Để giúp hoàn thành các quy trình kỹ thuật này, Bộ Y tế trân trọng cảm ơn, biểu dương và ghi nhận sự nỗ lực tổ chức, thực hiện của Lãnh đạo, Chuyên viên Cục Quản lý Khám, chữa bệnh, sự đóng góp của Lãnh đạo các Bệnh viện, các Giáo sư, Phó Giáo sư, Tiến sĩ, Bác sĩ chuyên khoa, chuyên ngành là tác giả hoặc là thành viên của các Hội đồng biên soạn, Hội đồng nghiệm thu quy trình kỹ thuật trong khám bệnh, chữa bệnh và các nhà chuyên môn đã tham gia góp ý cho tài liệu.

Trong quá trình biên tập, in ấn tài liệu khó có thể tránh được các sai sót, Bộ Y tế mong nhận được sự góp ý gửi về Cục Quản lý Khám, chữa bệnh - Bộ Y tế 138A - Giảng Võ - Ba Đình - Hà Nội./.

PGS.TS. NGUYỄN THỊ XUYÊN

Thứ trưởng Bộ Y tế

Trưởng Ban chỉ đạo

BAN BIÊN TẬP

Chủ biên

PGS.TS. Nguyễn Thị Xuyên, Thứ trưởng Bộ Y tế

Đồng chủ biên

PGS.TS. Lương Ngọc Khuê, Cục trưởng Cục Quản lý Khám, chữa bệnh

PGS.TS. Đỗ Như Hân, Giám đốc Bệnh viện Mắt Trung ương

Ban thư ký

ThS. Nguyễn Đức Tiến, Trưởng phòng Nghiệp vụ Pháp chế, Cục Quản lý Khám, chữa bệnh

ThS. Phạm Thị Kim Cúc, Chuyên viên phòng Nghiệp vụ Pháp chế, Cục Quản lý Khám, chữa bệnh

ThS. Hoàng Minh Anh, Trưởng phòng Kế hoạch tổng hợp, Bệnh viện Mắt Trung ương

BS. Bùi Thu Hương, Trưởng phòng Kế hoạch tổng hợp, Bệnh viện Mắt TP. Hồ Chí Minh

BAN BIÊN SOẠN

Hội đồng biên soạn, Hội đồng nghiệm thu

GS.TS. Tôn Thị Kim Thanh, Phó Chủ tịch Hội Nhân khoa Việt Nam

TS. Nguyễn Huy Quang, Vụ trưởng Vụ Pháp chế

TS. Nguyễn Hoàng Long, Phó Vụ trưởng Kế hoạch - Tài chính

TS. Trần Quý Tường, Phó Cục trưởng Cục Quản lý Khám, chữa bệnh

ThS. Nguyễn Trọng Khoa, Phó Cục trưởng Cục Quản lý Khám, chữa bệnh

PGS.TS. Trần An, Phó Giám đốc Bệnh viện Mắt Trung ương

PGS.TS. Hoàng Ngọc Chương, Hiệu trưởng Trường Cao đẳng kỹ thuật Y tế, Đà Nẵng

PGS.TS. Hoàng Minh Châu, Nguyên Phó Giám đốc Bệnh viện Mắt Trung ương

TS. Trần Thị Phương Thu, Nguyên Giám đốc Bệnh viện Mắt TP. Hồ Chí Minh

PGS.TS. Nguyễn Thị Thu Yên, Nguyên Trưởng khoa Chấn thương, Bệnh viện Mắt Trung ương

PGS.TS. Vũ Thị Thái, Nguyên Trưởng khoa Glôcôm Bệnh viện Mắt Trung ương

PGS.TS. Vũ Thị Bích Thủy, Trưởng khoa Mắt Trẻ em, Bệnh viện Mắt Trung ương

BSCKII. Phạm Bình, Giám đốc Bệnh viện Mắt Đà Nẵng

Tham gia biên soạn

TS. Nguyễn Xuân Hiệp, Phó Giám đốc, Bệnh viện Mắt Trung ương

PGS.TS. Phạm Khánh Vân, Phó Chủ nhiệm Bộ môn Mắt, Trường Đại học Y Hà Nội

PGS.TS. Phạm Trọng Văn, Trưởng khoa Tạo hình - Thẩm mỹ, Phó chủ nhiệm Bộ môn Mắt, Trường Đại học Y Hà Nội

PGS.TS. Phạm Văn Tần, Trưởng khoa Khám bệnh và Điều trị ngoại trú, Bệnh viện Mắt Trung ương

PGS.TS. Nguyễn Thị Thu Yên, Nguyên Trưởng khoa Chấn thương, Bệnh viện Mắt Trung ương

TS. Đào Thị Lâm Hường, Trưởng khoa Glôcôm, Bệnh viện Mắt Trung ương

TS. Nguyễn Đức Anh, Trưởng khoa Khúc xạ, Bệnh viện Mắt Trung ương

TS. Hoàng Trần Thanh, Trưởng khoa Khám chữa bệnh theo yêu cầu, Bệnh viện Mắt Trung ương

TS. Phạm Ngọc Đông, Trưởng khoa Kết giác mạc, Bệnh viện Mắt Trung ương

TS. Nguyễn Duy Anh, Phó Chủ nhiệm Bộ môn Mắt, Trường Đại học Y Hà Nội

TS. Thẩm Trương Khánh Vân, Phó trưởng khoa Chấn thương, Bệnh viện Mắt Trung ương

ThS. Nguyễn Quốc Anh, Trưởng khoa Chấn thương, Bệnh viện Mắt Trung ương

TS. Nguyễn Xuân Tịnh, Phó Trưởng khoa Mắt Trẻ em, Bệnh viện Mắt Trung ương
TS. Lê Xuân Cung, Phó Trưởng khoa Kết giác mạc, Bệnh viện Mắt Trung ương
TS. Vũ Anh Tuấn, Phó Trưởng khoa Glôcôm, Bệnh viện Mắt Trung ương
TS. Bùi Thị Vân Anh, Phó Trưởng phòng Đào tạo và Nghiên cứu khoa học, Bệnh viện Mắt Trung ương
TS. Đỗ Tấn, Phó Trưởng khoa Glôcôm, Bệnh viện Mắt Trung ương
TS. Lê Thuý Quỳnh, Phó Trưởng khoa Mắt Trẻ em, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Phạm Hồng Vân, Phó Trưởng khoa Tạo hình - Thẩm mỹ, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Nguyễn Thanh Thuỷ, Phó Trưởng khoa Tạo hình - Thẩm mỹ, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Trần Khánh Sâm, Phó Trưởng khoa Kết giác mạc, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Hoàng Cường, Phó Trưởng phòng Đào tạo và Nghiên cứu khoa học, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Phạm Thu Minh, Phó Trưởng khoa Chấn thương, Bệnh viện Mắt Trung ương
TS. Phạm Kim Thanh, Giảng viên Bộ môn Mắt, Trường Đại học Y Hà Nội
TS. Nguyễn Thị Minh, khoa Mắt Trẻ em, Bệnh viện Mắt Trung ương
TS. Phạm Thu Thuỷ, Giảng viên Bộ môn Mắt, Trường Đại học Y Hà Nội
ThS. Hoàng Thị Hiền, khoa Khúc xạ, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Lê Thị Ngọc Lan, khoa Kết giác mạc, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Trần Anh Thư, khoa Xét nghiệm, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Nguyễn Thu Thuỷ, khoa Ngoại trú, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Đặng Thị Minh Tuệ, khoa Kết giác mạc, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Hoàng Xuân Hải, khoa Ngoại trú, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Hoàng Thị Thu Hà, khoa Đáy mắt, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Nguyễn Kiên Trung, khoa Chấn thương, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Nguyễn Văn Huy, khoa Mắt Trẻ em, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Phạm Minh Châu, khoa Mắt Trẻ em, Bệnh viện Mắt Trung ương
ThS. Lê Hoàng Yến, Trưởng phòng Điều dưỡng, Bệnh viện Mắt Trung ương
BSCKI. Bùi Ánh Hồng, khoa Đáy mắt, Bệnh viện Mắt Trung ương

MỤC LỤC

<i>Lời nói đầu</i>	5
1. Sửa sẹo bong sau phẫu thuật glôcôm	15
2. Các phương pháp phá huỷ thể mi điều trị glôcôm	18
3. Phẫu thuật cắt củng mạc sâu	21
4. Phẫu thuật đặt van dẫn lưu tiền phòng	24
5. Cắt mổ mắt ngoại vi bằng laser	27
6. Laser tạo hình vùng bè điều trị glôcôm góc mở	30
7. Phẫu thuật tháo dịch điều trị bong hắc mạc	33
8. Phẫu thuật cắt bè củng giác mạc	36
9. Laser tạo hình góc tiền phòng điều trị glôcôm góc đóng	39
10. Phẫu thuật cắt mổ mắt ngoại vi (Chu biên)	41
11. Phẫu thuật mở bao sau thể thuỷ tinh bằng laser	43
12. Phẫu thuật đóng lỗ rò túi lệ	46
13. Thủ thuật chích áp xe túi lệ	48
14. Phẫu thuật cắt bỏ túi lệ	50
15. Phẫu thuật tạo hình điểm lệ điều trị hẹp, tắc điểm lệ	53
16. Phẫu thuật tạo hình điểm lệ điều trị lật điểm lệ	55
17. Thủ thuật đặt ống silicon lệ mũi, điều trị hẹp và tắc lệ đạo	57
18. Phẫu thuật nối thông túi lệ mũi qua đường rạch da	60
19. Phẫu thuật nối thông túi lệ mũi nội soi	63
20. Phẫu thuật ghép màng ối điều trị loét, thủng giác mạc	66
21. Phẫu thuật ghép màng ối điều trị dính mi cầu	69
22. Phẫu thuật ghép giác mạc xoay	72
23. Phẫu thuật điều trị mộng	75
24. Phẫu thuật cắt u dạng bì kết - giác mạc	78
25. Phẫu thuật bong vồng mạc bằng phương pháp đai, độn củng mạc	81

26.	Phẫu thuật cắt dịch kính điều trị bong võng mạc	84
27.	Phẫu thuật cắt dịch kính trong các bệnh dịch kính võng mạc	87
28.	Quang đông võng mạc bằng laser	90
29.	Thủ thuật lấy bệnh phẩm trong viêm nội nhãn	93
30.	Phẫu thuật tháo dầu silicon nội nhãn	95
31.	Thủ thuật tiêm nội nhãn	97
32.	Phẫu thuật khâu vết thương da mi	101
33.	Phẫu thuật tái tạo lệ quản đứt do chấn thương	104
34.	Phẫu thuật khâu vết rách giác mạc củng mạc	107
35.	Phẫu thuật khâu chân móng mắt sau chấn thương	111
36.	Phẫu thuật lấy dị vật hốc mắt	114
37.	Phẫu thuật lấy dị vật trong nhãn cầu	117
38.	Phẫu thuật mổ tiền phòng lấy máu cục	122
39.	Phẫu thuật thể thủy tinh sa tiền phòng	126
40.	Phẫu thuật lấy thể thủy tinh sa vào dịch kính	129
41.	Phẫu thuật cắt thể thủy tinh và dịch kính sau chấn thương	134
42.	Phẫu thuật giảm áp hốc mắt	136
43.	Phẫu thuật tháo máu - mủ hốc mắt	138
44.	Phẫu thuật cắt bỏ u hốc mắt qua thành ngoài hốc mắt	140
45.	Phẫu thuật nạo vét tổ chức hốc mắt	143
46.	Phẫu thuật vá da tạo cùng đồ	145
47.	Phẫu thuật cắt u mi	148
48.	Phẫu thuật sinh thiết u mi, hốc mắt	151
49.	Phẫu thuật tạo hình mi mắt	153
50.	Phẫu thuật quặm mi tuổi già	157
51.	Phẫu thuật quặm mi do bệnh mắt hột	159
52.	Phẫu thuật Sapejko	162
53.	Phẫu thuật chỉnh sửa biến dạng mi mắt	165
54.	Phẫu thuật điều trị hở mi	167

55.	Phẫu thuật sửa lật mi	169
56.	Phẫu thuật điều trị co rút mi	172
57.	Phẫu thuật sửa sa da mi trên và dưới	174
58.	Phẫu thuật điều trị sa lông mày do tuổi già	176
59.	Phẫu thuật tạo nếp gấp mi trên	178
60.	Phẫu thuật điều trị lõm mắt	180
61.	Phẫu thuật điều trị thoát vị mỡ mi mắt (bọng mỡ mi)	183
62.	Phẫu thuật tạo cùng đồ	186
63.	Laser CO ₂ điều trị các bệnh lý mi mắt	189
64.	Tiêm botulinum A	191
65.	Phẫu thuật mức nội nhãn	194
66.	Phẫu thuật mức nội nhãn có đặt bi chớp cơ	196
67.	Phẫu thuật cắt bỏ nhãn cầu	199
68.	Phẫu thuật lấy thể thủy tinh ngoài bao, đặt thể thủy tinh nhân tạo	201
69.	Phẫu thuật lấy thể thủy tinh trong bao	204
70.	Phẫu thuật tán nhuyễn thể thủy tinh đục bằng phương pháp siêu âm (phẫu thuật phaco)	207
71.	Phẫu thuật điều trị tật khúc xạ bằng laser excimer	210
72.	Phẫu thuật điều trị bệnh võng mạc trẻ đẻ non bằng laser	213
73.	Phẫu thuật lấy thể thủy tinh ngoài bao điều trị đục thể thủy tinh bẩm sinh	216
74.	Phẫu thuật lác cơ năng đơn thuần	219
75.	Phẫu thuật điều trị lác có chỉnh chỉ	221
76.	Phẫu thuật rút ngắn cơ nâng mi trên điều trị sụp mi	224
77.	Thử kính đo khúc xạ chủ quan	226
78.	Đo khúc xạ tự động	228
79.	Soi bóng đồng tử	230
80.	Đặt và tháo kính tiếp xúc	232
81.	Kỹ thuật chích chấp - lẹo	235
82.	Nặn tuyến bờ mi	237

83.	Bơm rửa và thông lệ đạo	239
84.	Lấy bệnh phẩm kết mạc	242
85.	Thay băng mắt vô khuẩn	244
86.	Nhỏ thuốc vào mắt	246
87.	Đo nhãn áp kế Maclakop	249
88.	Tính công suất thể thủy tinh thay thế bằng siêu âm AB	251
89.	Ghi đo điện võng mạc - điện chấm kích thích	253